

Demensvenlighed

Christine E. Swane, kultursociolog, ph.d., direktør i fonden *Ensomme Gamles Værn*

På den 26. europæiske Alzheimer-konference, der blev holdt i København her i efteråret, holdt jeg et foredrag om holdninger til og sprogbrug i forhold til demens, Alzheimers sygdom, mennesker der lever med en demenssygdom og deres familie. I denne artikel uddyber jeg nogle budskaber fra mit indlæg.

Demensven i ind- og udland

Begreberne 'demensven' og 'demensvenlig' er ikke en dansk opfindelse, de er bl.a. udbredt gennem den britiske Alzheimer-organisation. Som indlægs-holder på den nævnte europæiske konference blev man således opfordret til at benytte et 'demensvenligt sprog' (ved f.eks. at undgå ord som 'patient', 'sufferer' eller 'victim').

Googler man 'demensven', kommer der aktuelt 7.800 resultater frem. Blandt de første sites er Alzheimerforeningen, der har etableret hjemmesiden demensven.dk (se illustration). Her ser man, at der pr. 15. december 2016 er godt 24.000 registrerede demensvenner. Man opfordres på sitet til at blive frivillig 'Demensven-instruktør' og deltage i et kursus. Idéen er, at man herefter afholder informationsmøder blandt venner, familie og andre med henblik på at hverve mindst 50 nye demensvenner og dermed hjælpe til at nå et mål på 100.000.

alzheimer.dk

Bliv instruktør Lav et match Partnerskaber Støtteprodukter Spørgsmål og svar Nyheder

Kontakt

Bliv instruktør

Vær med til at udbrede viden og nedbryde tabuer om demens. Bliv Demensven-instruktør!

Personcentreret omsorg

Den britiske professor Tom Kitwood har været pioner i udviklingen af en humanistisk tilgang i omsorg for mennesker med demens. Han kritiserede fra slutningen af 1980'erne, hvad han kaldte 'standard-paradigmet', hvor demens blev set som en afspejling af et 1-til-1 forhold mellem hjernens forfald og personens adfærd. Han bidrog selv til en mere kompleks forståelse,

hvor et menneskes liv med demens ses som betinget af et dynamisk samspil af en række faktorer: personlighed, livshistorie, neurologisk forfald, kroppens fysiske tilstand i øvrigt og det social-psykologiske miljø. I 1990'erne skrev Kitwood om, hvor afgørende det er at tænke mennesket først – og dernæst demenssygdommen; altså mennesket med demens. Her blev grundlaget lagt for den personcentrerede omsorg, der har fået så stor betydning inden for pleje og omsorg i bl.a. Danmark.

Sygdommen først?

Spørgsmålet er, hvordan mennesker – og demenssygdom – forstås, når begrebet 'demensvenlig' bliver lanceret som et plusord, der skal manifesteres på alle niveauer – hos den enkelte, af kommunen og i hele landet? Hvem vil (eller tør) fremstå som ikke demensvenlig? Intentionen bag konceptet er selvfølgelig positiv, nemlig at skabe et samfund, hvor det bliver lettere at leve et godt liv for de mennesker, der har en demenssygdom og for deres familier.

Men hvordan kan vi være venlige over for en sygdom? Hvor bliver mennesket af? Er vi tilbage til det, Kitwood ankede imod, vores tilgang til mennesker med demens? Risikerer vi, at 'demensvenlig' bliver et tomt plusord – når alle 98 kommuner i Danmark kommer med på vognen og erklærer sig for demensvenlige? Kan man tilsvarende forestille sig depressionsvenlige, gigt- og hjerte-karvenlige kommuner eller kræftvenlige kommuner og kræftvenner?

Stigmatisering frem for normalisering?

Jeg forstår, at demensven-metaforen drejer sig om at gøre opmærksom på demens – og derved også at skaffe ressourcer til området og dets aktører. Jeg ønsker bestemt en fortsat forbedring af vilkårene for mennesker, der lever med demens og deres familier. Jeg ønsker et samfund, hvor der stilles kvalificeret viden til rådighed og fortsat udvikles professionel og omsorgsfuld rehabilitering og pleje i Danmark.

Men jeg bekymrer mig for sprogbruget, som har så stor betydning. Risikerer vi med 'demensven'-metaforen at stigmatisere – det vil sige at udstille, stemple, reducere synet på – mennesker der lever med demens, fordi vi kommer til at fremhæve deres sygdom frem for andre væsentlige aspekter af hele deres liv? Hvem har lyst til konstant at blive mødt som en, der er syg, med særlige behov?

Når jeg måske en dag får en demenssygdom, tror jeg hellere, at jeg vil have en ven end en demensven. Jeg vil gerne bo i en kommune – og i et Danmark – der er indrettet til at tage hånd om alle sine borgere, også de syge. Det vil sige, hvor det er så trygt, som det nu er muligt, at lide af demens – eller af en af de mange andre sygdomme, de fleste af os får, når vi bliver gamle. Hvor vi kan have tillid til, at sundhedssystem, pleje og omsorg er humanistisk og venligt indrettet til svækkede og syge mennesker. Og hvor vi i øvrigt er venlige over for hinanden; demens eller ej.

Demensalliancen er et samarbejde etableret i 2014 mellem Ældre Sagen, FOA, PenSam, Dansk Sygeplejeråd og Ergoterapeutforeningen (se illustration, der er et udsnit af Demensalliancens nyhedsmail 7. december 2016). Alliancen har integreret 'demensvenlig' i deres slogan: Sammen om et demensvenligt Danmark, hvor ingen er alene med demens.

På vej mod et Demensvenligt Danmark

Siden etableringen af Demensalliancen i efteråret 2014, har målet været klart. Vi vil bidrage til at skabe de politiske og praktiske forandringer der skal til, for at sikre et Demensvenligt Danmark. I 2016 blev drømmen om et Danmark hvor ingen er alene med demens, omsat til politisk handling og en national handlingsplan. Regeringen afsatte 470 millioner til at styrke demensindsatsen. I Demensalliancen var vi inviteret med i udviklingsarbejdet, og ser frem til at fortsætte samarbejdet med den nye Ældreminister for at omsætte ord til handling i 2017.

BLIV EN DEMENSVENLIG KOMMUNE

Til februar samler vi igen viden og ressourcer for at styrke demensindsatsen i landets kommuner. Vi inviterer seks kommuner til få sparring på konkrete udfordringer og giver inspiration og handlekraft til nye og eksisterende indsatser. Sammen med førende eksperter og i tæt dialog med Ældreministeriet, sætter vi fuldt fokus på at styrke jeres lokale demensstrategi, der danner grundlaget for de praktiske og politiske succeser, der sikrer en kommune hvor ingen er alene med demens. Der er få pladser tilbage, så kontakt Demensalliancen nu for mere information.

DKDK aktivitetskalender

22. december 2016 - 2. januar 2017
Sekretariatet holder julelukket

27. - 28. januar 2017
Bestyrelsesseminar på Hotel Vejlefjord

17. marts
Bestyrelsesmøde i sekretariatet i Vanløse

19. maj
Bestyrelsesmøde i sekretariatet i Vanløse

20. - 22. september
DKDKs Årskursus, Hotel Nyborg Strand

Nyhedsbrevet
udgives af
DemensKoordinatorer
I Danmark
ISSN: 1603-3086

DKDK
Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse
Tlf. 3877 0166
info@demens-dk.dk
www.demens-dk.dk

Formand
Lone Vasegaard
Tlf. 2665 2839
l_vasegaard@hotmail.com

Næstformand
Tina Kjeldsen
Tlf.: 2174 0845
tinakjeldsen@outlook.dk

Se øvrige bestyrelsesmedlemmer og regionsrepræsentanter på
www.demens-dk.dk

Sekretariat
Faglig sekretær
Marianne Lundsgaard
ml@demens-dk.dk

Ansvarshavende redaktører
Tine Johansen
Gitte Kirkegaard

Redaktion
Marianne Lundsgaard
Jeannette Frandsen

Næste nummer udkommer:
Marts 2017

